

СИЛАБУС

«Теорія міжнародних відносин»

(назва навчальної дисципліни)

Викладач

Алексєєва Тетяна Іванівна

Кандидат економічних наук, доцент

е-пошта: t. alekseeva@karazin.ua

телефон: 0671864410

часи роботи: 9⁰⁰ – 17⁰⁰

Академічний період

4 семестр 2020/2021 н.р.

Академічні години

дні тижня

час проведення за розкладом

Місце проведення

аудиторія , майдан Свободи,

Навчальне навантаження

3 кредити ЄКТС, 90 годин

Пререквізити:

зادля успішного освоєння курсу здобувачі вищої освіти повинні засвоїти теоретичні знання щодо класичних та сучасних теорій міжнародних відносин; сформувати самостійне ставлення до процесів міжнародного життя; набути можливості застосовувати форми теоретичного аналізу міжнародних відносин на практиці.

Постреквізити:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі вищої освіти мають досягти таких результатів навчання:

1) загальні компетентності:

ЗК1 – здатність до абстрактного мислення, аналізу.

ЗК2– знання та розуміння предметної області спеціальності «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та розуміння професійної діяльності.

ЗК3 – здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями та застосовувати їх у практичній діяльності.

ЗК8 – здатність працювати як автономно, так і у команді.

фахові компетентності:

ФК1 – знання про природу, принципи організації та історичні тенденції розвитку міжнародних відносин.

ФК2– здатність розуміти міжнародні відносини у різних контекстах, зокрема політичному, безпековому, економічному суспільному культурному.

ФК10– знання та розуміння національних інтересів України на міжнародній арені.

Програмні результати навчання:

ПРН5 – розуміння принципів використання теоретичних знань з міжнародних відносин, зовнішньої політики, міжнародної безпеки та конфліктів, міжнародної регіоналістики при вирішенні практичних завдань.

ПРН12 – проводити самостійні дослідження проблем міжнародних відносин із використанням наукових теорій та концепцій наукових методів та міждисциплінарних підходів.

ПРН25–використовувати сучасні інформаційні та комунікаційні технології у сфері міжнародних відносин.

Призначення навчальної дисципліни:

Дисципліна «Теорія міжнародних відносин» є складовою освітньо-професійної програми: «Міжнародні відносини та регіональні студії» першого (бакалаврського) рівня.

Мета дисципліни

Формування у здобувачів вищої освіти фахових знань про сутність й природу міжнародних відносин, оволодіння основними концепціями та підходами щодо аналізу питань теорії і практики сучасних міжнародних відносин.

Завдання вивчення дисципліни:

- 1) вивчення основних понять, категорій та термінів, які дозволяють аналізувати, інтерпретувати та з'ясувати природу міжнародних відносин;
 - 2) визначення місця, ролі та значення теорії міжнародних відносин у сучасному суспільстві;
 - 3) вміння характеризувати наукові підходи до вивчення теорії та практики міжнародних відносин (вітчизняні та закордонні концепції);
 - 4) застосування методологічного апарату з міжнародних стандартів для формування безпекової компоненти міжнародних відносин;
 - 5) застосування національних і міжнародно-правових актів, як регулятора міжнародних відносин.
- застосування національних і міжнародно-правових актів, як регулятора міжнародних відносин

Інформаційні ресурси:

Основна література

1. Алексеев И. Искусство дипломатии: не победить, а убедить: из истории конфликтов, из истории дипломатии, правила этикета, как преодолеть «рознь мира сего»? М.: Издательство ИТК «Дашков и К», 2013. 283 с.
2. Бахчеванова Н. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 403 с.
3. Бек У. Влада і контрвлада у добу глобалізації. Нова світова політична економія. К. : Ніка-Центр, 2011. 408 с.
4. Бжезінський З. Велика шахівниця. Львів – Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2000. 236 с.
5. Глобалізація світового господарства: геопросторовий вимір : монографія.

К. : Київ. ун-т, 2010. 160 с.

6. Глобальні модерності / за ред. М. Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона. К. : Ніка-Центр, 2012. 400 с.

7. Грищенко А. Європейський та євразійський вектори економічної інтеграції України. 2012. № 7. С. 80–88.

Допоміжна література

1. Андрущенко С. В. Україна в сучасному геополітичному середовищі: моногр. К. : Логос, 2005. 286 с.

2. Асиметрія міжнародних відносин. К. : вид. Дім «Стилос», 2015. 555 с.

3. Богатуров А. Д. Очерки теории и методологии политического анализа международных отношений. М. : Инфмо, 2012. 380 с.

4. Бжезінський З. Україна у геостратегічному контексті. К. : ВД «Києво-Могилян. акад.», 2016. 102 с.

5. Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство? К.: Вид. дім. «Києво-Могилянська Академія», 2006. 203 с.

6. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире СПб. : унив. кн., 2011. 416 с.

7. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин. К. : Знання, 2012. 267 с.

8. Глобальная экономика / под ред. Е. Н. Камышанченко, Ю. Л. Растопчиной. Белгород: ИПК НИУ «БелГУ», 2011. 416 с.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Асоціація політичних консультантів України. URL: <http://www.piar.kiev.ua> (дата звернення: 12.07.2020).

2. Інститут світової економіки і міжнародних відносин НАН України. URL: <http://www.iweir.org.ua> (дата звернення: 12.07.2020).

3. Інститут Євро-Атлантичного співробітництва. URL: <http://www.ieas.org.ua> (дата звернення: 18.07.2020).

4. Панченко М. Ю. Международный порядок: сущность и механизмы. М. : Журнал международных отношений и мировой политики, 2015. Т. 13. – С. 11-15.: URL: <http://www.jurnal.org/articles/2008/polit72.html> (дата звернення: 18.07.2020).

5. Чекаленко Л. Зовнішня політика України. К. : КОНДОР, 2011. 290 с. URL: <https://www.twirpx.com/file/1018108/> (дата звернення: 22.07.2020).

6. Шпакович О. Місце міжнародних організацій у сучасній системі міжнародних відносин. *Право України*. 2010. № 12. С. 186–192. URL: <http://catalog.uccu.org.ua/opacunicode/index.php?url=/auteurs/view/75290/source:default> (дата звернення: 29.07.2020).

7. Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова. URL : <http://www.uceps.org> (дата звернення: 29.07.2020).

8. Український центр політичного менеджменту. URL: <http://www.politik.org.ua>. (дата звернення: 02.08.2020).

Політика курсу

Політика щодо дедлайнів та перескладання: Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності).

Дисципліна складається із 32 годин лекцій, 16 годин практичних занять, 42 годин самостійної роботи (ознайомлення із відповідною літературою, вирішення кейсів, підготовка презентацій тощо).

Перескладання екзаменаційної роботи відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Передбачається зарахування результатів навчання у разі, якщо студент прослухав аналогічний курс (або його частину) у будь-якому університеті України або Європи, був учасником міжнародних проектів Жан-Моне модуль, K1, у межах якого вивчалась така ж дисципліна (його частина), або слухачем такого ж дистанційного курсу на платформі «Prometheus», Coursera та інших, і при цьому має підтвердження – сертифікат про результати навчання (оцінку).

Списування під час залікової роботи заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є важливим компонентом оцінювання. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із викладачем.

Протоколи комунікації

Програма і силабус курсу розміщено на сайті кафедри туристичного бізнесу та країнознавства. Комунікації із викладачем можна вести через електронну пошту, Zoom та Viber, а також сайт дистанційного навчання Каразінського університету, на якому представлено відповідний курс.

Студенти мають регулярно перевіряти зазначені канали комунікації з періодичністю не менше одного разу на тиждень.

Форми контролю та критерії оцінювання

Методи контролю

1. Участь у семінарських заняттях. Максимальна сума балів, яку може отримати студент за підсумками поточного контролю, самостійної роботи, індивідуальної семестрової роботи – 60 балів (в т. ч 20 балів – поточний тестовий контроль; 20 балів – активна робота на семінарських заняттях; 20 балів – виконання індивідуальної семестрової роботи). Бали нараховуються за активну участь на семінарських заняттях, розв'язанні ситуаційних вправ, обговоренні представлених питань, участі у дискусіях, дебатах, відповіді на основні і додаткові запитання, вирішення кейсів тощо.

2. Підсумковий контроль засвоєння розділів здійснюється по їх завершенню на основі проведення захисту індивідуальної семестрової роботи.

Структура екзаменаційної роботи:

Теоретичне питання – 10 балів.

Творче питання – 15 балів.

Тести – 15 балів (6 тестових завдань x 2,5 бали)

За бажанням студент має можливість обрати тестову форму виконання залікової роботи (білет містить 20 тестових завдань, студент одержує 2 бали за кожну вірну відповідь).

Максимальна кількість балів, які може одержати студент – 40.

Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота, індивідуальні завдання								Інд. семестр. робота	Разом	Екзаменаційна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	20	60	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5			(min – 20)	(min – 50)

Критерії оцінювання

Семінарські заняття

Усний виступ, виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
2	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішує усі тестові завдання.
1,75	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішує більшість тестових завдань.
1,5	В цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішує половину тестових завдань.
1,25	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно,

	поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішує меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішує лише окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують студенти, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують студенти, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

Екзаменаційна робота

Оцінка 35–40 балів передбачає вільне володіння навчальним матеріалом. Здобувач вищої освіти в ході аналізу висловлює свої думки, робить аргументовані висновки, творче виконує завдання. Вільно оперує поняттями і термінологією, демонструє глибокі знання джерел, має власну точку зору стосовно відповідних питань і може аргументовано її доводити.

30–34 бали передбачає, що здобувач вищої освіти розкрив питання теми у загальних рисах, розуміє їхню сутність, вільно оперує поняттями і термінологією, але спостерігаються деякі упущення при відповідях на питання та неточні обґрунтування.

20–29 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «В». Здобувач вищої освіти не повністю розкрив питання теми у загальних рисах, намагається робити висновки, але слабко орієнтується в джерелах.

10–19 балів виставляється за часткове висвітлення змісту теоретичних питань та недостатнє вміння мислити логічно. При цьому здобувач вищої освіти припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.

1–9 балів передбачає виконання всіх вимог до оцінки «D». Здобувач вищої освіти не розкрив повністю питання теми, не розуміє його сутності, не орієнтується в джерелах, припускається помилок, матеріал викладає нелогічно.

0 балів виставляється, якщо студент не засвоїв матеріал, передбачений програмою курсу.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	Для чотирирівневої системи оцінювання	Для дворівневої системи оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70 – 89	добре	
50 – 69	задовільно	
1 – 49	незадовільно	не зараховано

КАЛЕНДАР КУРСУ

«Теорія міжнародних відносин»

№ тижня (дні тижня)	Тема	Форми організації навчання	Кількість годин	Завдання для самостійної роботи
4 семестр 2020 – 2021 навчального року				
1	Тема 1. Світова політика та міжнародні відносини як об'єкт вивчення	Лекція, практичне заняття	6	<i>Завдання: Розуміти суть і значення теорії міжнародних відносин як суспільної науки та наукову природу теорії міжнародних відносин та світової політики.</i> 1. Бахчеванова Н. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 403 с. 2. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: підруч. Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, ф-т міжнарод. відносин. 4- те вид., переробл. і доповн. К.: Знання, 2011. 406 с.
2	Тема 2. Проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки	Лекція, практичне заняття	6	<i>Завдання: Проаналізувати проблеми міжнародних відносин та зовнішньої політики в історії соціально-політичної думки.</i> 1. Основи теорії міжнародних відносин : Навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с. 2. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. Х.: Право, 2016. 540 с. 3. Цимбалістий В. Ф. Теорія міжнародних відносин: навч. посіб. Л.: Новий світ, 2007. 360 с. 4. Асиметрія міжнародних відносин. К. : вид. Дім «Стилос», 2015. 555 с.
3	Тема 3. Геополітичні концепції міжнародних відносин	Лекція, Практичне заняття	6	<i>Завдання: Розуміти сутність геополітичних концепцій та їх значення для розвитку теорії міжнародних відносин</i> 1. Бахчеванова Н. В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Х. : ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2010. 403 с. 2. Глобальні модерності / за ред. М. Фезерстоуна, С. Леша, Р. Робертсона. К. : Ніка-Центр, 2012. 400 с. 3. Глобальная экономика / под ред. Е. Н. Камышанченко, Ю. Л. Растопчиной. Белгород: ИПК НИУ «БелГУ», 2011. 416 с.

4	Тема 4. Теоретичні дослідження міжнародних відносин у політичній науці 40-60-х рр. ХХ ст.	Лекція, практичне заняття	6	Завдання: Знати та вміти аналізувати дослідження міжнародних відносин у політичній науці 40-60-х рр. ХХ ст. 1. Грищенко А. Європейський та євразійський вектори економічної інтеграції України. 2012. № 7. С. 80–88. 2. Чумаков А. Глобализация. Контуры целостного мира. М. : Проспект, 2013. 428 с. 3. Кулматов К. Н. Региональные аспекты международных отношений: учеб. М.: Восток-Запад, 2010. 536 с. 4. Фукуяма Ф. Конец истории и последний человек. М. : АСТ Хранитель, 2010. 592 с.
5	Тема 5. Еволюція теорії міжнародних відносин в 70-90-х роках ХХ ст.	Лекція, практичне заняття	6	Завдання: Знати еволюцію теорії міжнародних відносин в 70-90-х роках ХХ ст. 1. Історія міжнародних відносин: навч. посіб. К. : «Хайтек пресс», 2010. 78 с. 2. Глиняний В. Історія держави і права зарубіжних країн: Навч. посібник. Одес. нац. юрид. академія. К. : Істина, 2005 – 767с. 3. Кремень В. Україна: ідентичність у добу глобалізації. К.: Знання, 2013. 415 с.
6	Тема 6. Теоретичні дискусії з проблем міжнародних відносин після закінчення «холодної війни»	Лекція, практичне заняття	6	Завдання: Розуміти необхідність проведення теоретичних дискусій з проблем міжнародних відносин після закінчення «холодної війни». 1. Богатуров А. Д. Очерки теории и методологии политического анализа международных отношений. М. : Инфмо, 2012. 380 с. 2. Валлерстайн И. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире Спб. : унив. кн., 2011. 416 с. 3. Малевич И. Изменяя себе, Китай изменяет весь мир. Изменяя весь мир, Китай изменяет себе: переговорные традиции и современный деловой этикет. М. : Харвест, 2011. 319 с.
7	Тема 7. Система та структура міжнародних відносин	Лекція, практичне заняття	6	Завдання: Охарактеризувати структуру міжнародних відносин. Розуміти суть, цілі та функції зовнішньої політики держав. 1. Основи теорії міжнародних відносин : Навч. посібник. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2015. 244 с. 2. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика: навч. посіб. Х.: Право, 2016. 540 с.
8	Тема 8. Теоретичні основи	Лекція, практичне заняття	6	Завдання: Здійснювати аналіз проблеми визначення міжнародних конфліктів; вміти пояснювати специфіку фаз міжнародних конфліктів, сучасні проблеми розв'язання конфліктів

	міжнародних конфліктів і шляхи їх врегулювання.			1. Андрущенко С. В. Україна в сучасному геополітичному середовищі: моногр. К. : Логос, 2005. 286 с. 2. Валлерстайн І. Анализ мировых систем и ситуация в современном мире Спб. : унив. кн., 2011. 416 с. 3. Международные отношения: теории, конфликты, движения, организации: учебн. пособие. М. : Инфра-М, 2012. 320 с. 4. Хантингтон С. Столкновение цивилизаций. Полис. 1994. № 1. С. 30-49. 5. Чекаленко Л. Зовнішня політика України. К. : КОНДОР, 2011. 290 с. URL: https://www.twirpx.com/file/1018108 (дата звернення 21.08.2020).
	Канікули			